Fransa'daki göçerlerin çok boyutlu ve karmaşık evrenini çözümlemeyi amaçlayan bu yapıtın bütüncesi, Beur ve yörekent yazınının önemli temsilcilerinin dört önemli romanından oluşmaktadır. Bunlar; Mehdi Charef'in *Le thé au harem d'Archi Ahmed*, Azouz Begag'ın *Le gone du Chaâba*, Faïza Guène'nin *Kiffe Kiffe Demain* ve Rachid Djaïdani'nin *Boumkœur* romanlarıdır. Yazın toplumbilimsel bir yaklaşımla oluşturulan bu araştırma yapıtı, bu romanları yöntemsel çerçevesini farklı eleştiri kuramlarını bir araya getirerek oluşturan Ali Tilbe'nin geliştirdiği çok boyutlu ve karma bir nitelik taşıyan *Çatışma ve Ekin(siz)leşme Yöntembilimi* ışığında incelemektedir.

Bu dört öncü metin, Fransa'da doğup büyümüş ikinci ve üçüncü kuşak göçerlerin yaşadığı çelişkili deneyimleri, kimlik arayışlarını ve toplumsal dışlanmışlıkları gözler önüne sermektedir. Bu gençlerin ne geldikleri ülkeye ne de yaşadıkları topluma tam olarak iye olamama durumu, parçalanmış kimlikler ve arafta kalma duygusuyla dolu bir varoluşu beraberinde getirmektedir. Yapıt, bu romanlar aracılığıyla göçün, yalnızca ulusiçi ya da ulusötesi uzamsal bir yer değiştirme değil, aynı zamanda kimlik, iyelik, dil ve sınıf gibi kavramların sürekli yeniden tanımlandığı bir dönüşüm süreci olduğunu açımlamaktadır.

Yapıtın temel bulguları, göçerlerin deneyimlerinin toplumsal eşitsizlik, kurumsal ırkçılık ve cinsiyet temelli dışlanma gibi yapısal sorunlarla nasıl iç içe geçtiğini göstermektedir. Anlatılarda yörekent gençlerinin kullandığı *İçrek Kaba Sokak Dili* tercihleri, baskın dile karşı bir direniş biçimi olarak ele alınmakta ve dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal bir varoluş ve özneleşme aracı olduğu ortaya konmaktadır.

Bu çalışma, göçer yazınının sunduğu tanıklıkları ve dönüştürücü gücü çok boyutlu ve çok katmanlı bir bakış açısıyla ele almaktadır. Yazının, toplumsal gerçekliği yansıtmanın ötesinde, onu sorgulayan ve yeniden biçimlendiren güçlü bir araç olduğunu göstermeyi erek edinen bu yapıt, okuru Fransa'nın çok ekinli yapısı ve göçün yarattığı insansal ve toplumsal durumlar üzerine düşünmeye çağırmaktadır.

guncеyayinlari@hotmail.com
www.guncеyayinlari.com
guncеyayincilik
ISBN: 978-625-5613-39-4

ALİ TİLBE/YUSUF TOPALOĞLU ● BEUR YAZINI ve VERLAN DİLİ

Beur Yazını ve Verlan Dili

Çatışma ve Ekin(siz)leşmeYöntembilimi Bağlamında Frankofon Göç(er) Romanı Okumaları

Ali Tilbe * Yusuf Topaloğlu

Günce Yayınları

© Günce Yayınları
ISBN 978-625-5613-39-4
Yayıncı sertifika no: 19744

Beur Yazını ve Verlan Dili * Ali Tilbe-Yusuf Topaloğlu
Editör * Gökhan Dinar
Dizi * Akademik

Basıma ön hazırlık * Günce Yayınları
Kapak tasarımı * Eda Öz Çelikbaş
Basım ve cilt * Bizim Büro (sertifika 42488)
1. basım * Ankara, Eylül 2025

Muğla Ofis * Boncuk Kitabevi
Kötekli Mah. 263. Sokak No: 6/C Merkez-Muğla
Tel: 0 535 952 92 98

Yayın ve Dağıtım işleri * 0 543 486 23 09
İzmir İrtibat * Çatalkaya Mahallesi
Sessiz Sokak No: 4 Narlıdere-İzmir

Genel Dağıtım * Ana Basın Yayın A.Ş.
İkitelli OSB Mah. Çevre Sosyal Tesisler Sk. No: 1
Başakşehir-İstanbul

gunceyayinlari@hotmail.com
www.gunceyayinlari.com

Beur Yazını ve Verlan Dili

Çatışma ve Ekin(siz)leşme Yöntembilimi Bağlamında Frankofon Göç(er) Romanı Okumaları

*

PROF. DR. ALİ TİLBE
DOÇ. DR. YUSUF TOPALOĞLU

Günce Yayınları

İÇİNDEKİLER

EDİTÖR'DEN 11
YAZARLAR HAKKINDA 13
ÖN SÖZ 17
TABLOLAR LİSTESİ 19
ŞEKİLLER LİSTESİ 21
BÖLÜM 1: GİRİŞ 23

BÖLÜM 2
KURAMSAL VE YÖNTEMSEL ÇERÇEVE
2.1. Göç Kavramı 31
2.2. Göç ve Ekinsel Etkileşim: Ekinleşme Süreci 32
2.3. Göçün Ekinsel ve Yazınsal Temsili: Kimlik, Çatışma ve Anlatı 35
2.4. Oluşum Nedenlerine Göre Göçler 37
2.5. Göç Türleri 39
2.6. Ekinleşme Kuramları ve Göçer Kimliği 42
2.6.1. Ekinsel Topluluk 45
2.6.2. Ekin(siz)leşme 46
2.6.3. Ekin(siz)leşme İzlemleri 48
2.7. Göç ve Ekinleşme Süreçleri Bağlamında Kimlik Değişkenleri: Kuramsal Yaklaşımlar ve Çağdaş Yorumlar 52
2.8. Afrika'dan Fransa'ya Göç Devinimleri 54
2.8.1. Tarihsel Göç Dalgaları 55
2.8.2. Artırımsal Belirleyiciler ve Nüfusbilimsel Baskılar: Afrika-Fransa Göçünün Özdeksel Değişkenleri 56
2.8.3. Toplumsal-Siyasal Değişkenler ve İnsan Hakları Bağlamında Afrika-Fransa Göçü 58
2.8.4. Çevresel Koşullar, Ekinsel Kimlik ve Toplumsal Uyum Değişkenleri 59
2.8.5. Göç Siyasaları, Kurumsal Değişkenler ve Siyasal Söylemin Etkileri 61
2.9. Değerlendirme: Afrika'dan Fransa'ya Göç 62

BÖLÜM 3
BEUR YAZINI VE VERLAN DİLİ
3.1. Beur Yazını 64

3.2. Yörekent Yazını 76
3.3. Beur ve Yörekent Anlatılarının Kurucu Ögeleri 80
3.4. Verlan Dili 82
3.5. Değerlendirme: Beur ve Yörekent Yazınına Toplumbilimsel Bir Bakış 89

BÖLÜM 4
ÇATIŞMA VE EKİN(SİZ)LEŞME YÖNTEMBİLİMİ
4.1. Göç, Güvenlik Algısı ve Ekin(siz)leşme Süreci 94
4.2. Göç Yazınına Yönelik Karma Yöntembilimsel Bir Yaklaşım 96
4.3. Çözümlemenin Aşamaları: Anlama ve Açıklamadan Oluşan Çift Katman 99

BÖLÜM 5
YAPITLARIN ÇÖZÜMLEMESİ
5.1. Le thé au harem d'Archi Ahmed: Anlama Aşaması -İçkin Çözümleme 101
5.1.1. Anlatının Yapısı 101
5.1.2. Dil ve Anlatım 104
5.1.3. Anlatı Yerlemleri 109
5.1.3.1. Kişi 109
5.1.3.2. Süre 117
5.1.3.3. Uzam 120
5.1.4. Temel İzlekler 123
5.1.4.1. Göçer Dayanışması ve Arkadaşlık 123
5.1.4.2. Yalnızlık, Yoksulluk ve Dışlanmışlık 126
5.1.5. Göç Öncesi Toplumsal Yapı ve Göreli Güvensizlik Uzamı 132
5.1.6. Çatışma ve Göç Devinimi 133
5.1.6.1. Mikro-Mezo-Makro Düzey 134
5.1.7. Açıklama Aşaması: Aşkın Çözümleme 134
5.1.7.1. Dönemsel Göç Devinimleri ve Göç Ekini 134
5.1.7.2. Göç Sonrası Toplumsal Yapı ve Dünya Görüşü 138
5.1.7.3. Göreli Güvenlik Uzamı 140
5.1.7.4. Ekin(siz)leşme ve Uyum 143
5.1.7.5. Göçün Çevrimselliği ve Döngüselliği 149

5.1.8. Tartışma 151
5.1.8. Sonuç 152
5.1.9. Değerlendirme 153
5.2. *Le gone du Chaâba:* Anlama Aşaması - İçkin Çözümleme 156
5.2.1. Anlatının Yapısı 156
5.2.2. Dil ve Anlatım 159
5.2.2.1. Mağrip Kökenli Göçerlerin Dilsel ve Ekinsel Yalıtımı Üzerine 160
5.2.2.2. Sözcüğün Bölünmesi: Kısaltma Yoluyla Özel Dil ve Verlan Oluşumu 162
5.2.2.3. Arapça Sözcüğün Fransızca Sesletimine Uydurularak Fransızcalaştırılması 164
5.2.2.4. Fransızca Sözcüğün Arapça Sesletimine Uydurularak Biçimsizleştirilmesi 167
5.2.2.5. İçrek Kaba Sokak Dili Niteliği Taşıyan Sözcükler: Toplumsal İletişim Gerilimi ve Kodlar 168
5.2.2.6. Düzenek (Kod) Karışımı ve Düzenek Kaydırımı: Çokdilliliğin Söylemsel Yansımaları 171
5.2.3. Anlatı Yerlemleri 175
5.2.3.1. Kişi 177
5.2.3.2. Süre 177
5.2.3.3. Uzam 178
5.2.4. Temel İzlekler 179
5.2.4.1. Göçer Dayanışması ve Arkadaşlık 179
5.2.4.2. Yalnızlık, Yoksulluk ve Dışlanmışlık 181
5.2.5. Göç Öncesi Toplumsal Yapı ve Göreli Güvensizlik Uzamı 182
5.2.6. Çatışma ve Göç Devinimi 183
5.2.6.1. Mikro, Mezo ve Makro Düzeyde Çatışmalar 183
5.2.7. Açıklama Aşaması: Aşkın Çözümleme 184
5.2.7.1. Dönemsel Göç Devinimleri ve Göç Ekini 184
5.2.7.2. Göç Sonrası Toplumsal Yapı ve Dünya Görüşü 185
5.2.7.3. Göreli Güvenlik Uzamı 186
5.2.7.4. Ekin(siz)leşme ve Uyum 188

5.2.7.5. Göçün Çevrimselliği ve Döngüselliği 189
5.2.8. Tartışma 190
5.2.9. Sonuç 191
5.2.10. Değerlendirme 192
5.3. *Kiffe Kiffe demain:* Anlama Aşaması - İçkin Çözümleme 194
5.3.1. Anlatının Yapısı 195
5.3.2. Dil ve Anlatımı 196
5.3.3. Anlatı Yerlemleri 197
5.3.3.1. Kişi 197
5.3.3.2. Süre 201
5.3.3.3. Uzam 204
5.3.4. Temel İzlekler 206
5.3.4.1. Göçer Dayanışması ve Arkadaşlık 206
5.3.4.2. Yalnızlık, Yoksulluk ve Dışlanmışlık 208
5.3.5. Göç Öncesi Toplumsal Yapı ve Göreli Güvensizlik Uzamı 210
5.3.5.1. Göç Öncesi Toplumsal Yapı 211
5.3.5.2. Göreli Güvenlik Uzamı 213
5.3.6. Göç Süreci ve Çatışma Değişkenleri 215
5.3.6.1. Ekinsel Çatışma ve Kimlik Sorunu 218
5.3.6.2. Toplumsal Dışlanmışlık ve Artırımsal Zorluklar 220
5.3.7. Açıklama Aşaması: Aşkın Çözümleme 222
5.3.7.1. Dönemsel Göç Devinimleri ve Göç Ekini 223
5.3.7.2. Toplumsal Sınıf ve Ayrımcılık 225
5.3.7.3. Ekinleşme ve Uyum 228
5.3.7.4. Göçün Çevrimselliği ve Döngüselliği 229
5.3.8. Tartışma 231
5.3.9. Sonuç 232
5.3.10. Değerlendirme 233
5.4. BoumKœur: Anlama Aşaması - İçkin Çözümleme 235
5.4.1. Anlatının Yapısı 235
5.4.2. Dil ve Anlatımı 237

5.4.3. Anlatı Yerlemleri 238
5.4.3.1. Kişi 238
5.4.3.2. Süre 242
5.4.3.4. Uzam 244
5.4.4. Temel İzlekler 246
5.4.4.1. Göçer Dayanışması ve Arkadaşlık 247
5.4.4.2. Yalnızlık, Yoksulluk ve Dışlanmışlık 249
5.4.5. Göç Öncesi Toplumsal Yapı ve Göreli Güvensizlik Uzamı 251
5.4.5.1. Göç Öncesi Toplumsal Yapı 252
5.4.5.2. Göreli Güvenlik Uzamı 253
5.4.6. Çatışma ve Göç Devinimi 255
5.4.6.1. Göç Süreci ve Çatışma Değişkenleri 255
5.4.6.2. Ekinsel Çatışma ve Kimlik Bunalımı 257
5.4.6.3. Göç ve Toplumsal Şiddet 259
5.4.7. Açıklama Aşaması: Aşkın Çözümleme 262
5.4.7.1.Dönemsel Göç Devinimleri ve Göç Ekini 262
5.4.7.2. Göç Sonrası Toplumsal Sınıf ve Ayrımcılık 264
5.4.7.3. Ekinleşme ve Uyum 267
5.4.7.4. Göçün Çevrimselliği ve Döngüselliği 269
5.4.8. Tartışma 272
5.4.9. Sonuç 272
5.4.10. Değerlendirme 274

6. TARTIŞMA 277
7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 281
KAYNAKLAR 283
KAVRAM DİZİNİ 299

EDİTÖR'DEN

Göç, yalnızca sınırların, coğrafyaların ve haritaların değişmesi anlamına gelmez. Kimi zaman bir annenin mutfakta tuttuğu sessizlik, kimi zaman bir çocuğun okulda duyduğu ilk sözcüktür. Kimi zaman unutulmak istenen bir geçmiş, kimi zaman da tutunulmak istenen bir gelecektir. Bu yapıt, göçü bir yer değiştirme eylemi ve aynı zamanda kimliğin, dilin, ekinin ve yazının yeniden kurulduğu bir dönüşüm alanı olarak ele almaktadır.

Bugünün çokekinli toplumları, küresel devinimin ve parçalanmış kimliklerin, çelişkili iyeliklerin ve çoğu zaman görünmeyen direnişlerin uzamıdır. Bu yapıt, işte tam bu görünmeyen alanlarda gezinmeyi, kişisel anlatılarda toplumsal yapıları; sessizlikteki siyasal dili, dışlanmış uzamlarda üretilen anlamları açığa çıkarmayı erek edinmektedir. Göçerlerin yaşamlarına toplumbilimsel bir mercekten, yazınsal, dilbilimsel ve düşüngüsel düzeylerden bakan çok katmanlı bir okuma önerisi sunmaktadır.

Bu yapıtta göç(er) anlatıları toplumsal, dilsel ve kimliksel yapıları çözümlemek üzere Ali Tilbe tarafından geliştirilmiş (2015, 2019, 2021) çok katmanlı karma bir eleştirel yöntem kullanılmaktadır. Tilbe'nin *Göç Yazını Yöntembilim Çizgesi*nde görselleştirdiği *Çatışma ve Ekin(siz)leşme Yaklaşımı*, İbrahim Sirkeci ve Jeffrey Cohen'in çatışma ve göç kültürü deseni ile Lucien Goldmann'ın yazın toplumbilimsel oluşumsal yapısalcılık inceleme yöntemi, Gérard Genette'in anlatısal söylem ve Kanadalı John W. Berry'nin ekin(siz)leşme kuramlarını birleştiren alanlararası bir çözümleme yaklaşımına dayanmaktadır.

Bu yaklaşım, metne içkin anlatı yapısını ve metne aşkın toplumsal bağlamı çok katmanlı biçimde inceleme olanağı sunmaktadır. Araştırma evreni olarak seçilen *Le thé au harem d'Archi Ahmed, Le gone du Chaâba, Kiffe Kiffe Demain* ve *BoumKœur* başlıklı dört roman, yalnızca birer kurmaca değil; aynı zamanda Fransa'da yörekentlerde büyüyen, dizgesel olarak dışlanan ve kendini dilde, bedende, anlatıda yeniden kurmak zorunda kalan kişilerin tanıklıklarıdır. Bu tanıklıklar ne yalnızca acıklıdır ne de kişisel… Onlar, bastırılmış sınıfların, kırılgan öznelerin ve çoğu zaman duyulmayanların yazınsal bellekleridir.

Bu çalışma, göç yazınına ve özellikle Beur Yazını'na ilişkin yürütülen tartışmalara, kuramsal kavramları yerinden ederek değil; onları yazının iç devinimleriyle buluşturarak katkı sunmayı erek edinmektedir. Bu yönüyle yapıt, yazının güzelduyusal, siyasal, toplumbilimse ve düşüngüsel bir alan olduğunun altını çizer. Kimlik, iyelik, dil, uzam ve dışlanma gibi kavramlar; bundan böyle yalnızca kuramsal dizgelerde değil, anlatı kişisinin tek bir tümcesinde, Verlan dilinin kırdığı yapıda ya da bir yörekent sokak adının ardındaki sessizlikte yeniden düşünülmektedir.

Bu yapıtın amacı, göçerliği temsil eden anlatıların ötesine geçerek, göçerliğin yazınsal, düşüngüsel ve dilsel kurucu bir öğe olduğunu göstermektir. Yazın, yalnızca

göçü anlatmaz; göçü kurar, yeniden biçimlendirir ve çoğu zaman susturulmuş olanın sesini sözcüklere döker. Bu nedenle yapıt, akademik bir inceleme, yazının insanı ve toplumu nasıl dönüştürebileceğine ilişkin bir düşünme çağrısıdır.

Bu metni eline alan her okura, metinlerin ardındaki çatışmalara, sessizliklere ve kırılgan direnç biçimlerine açık bir özenle yaklaşmasını; her kişinin ardında tarihin, coğrafyanın ve düşüngünün izlerini aramasını dilerim. Öyle ki göç bir olay değil, bir anlatıdır. Ve bu anlatı, yazında en çıplak, en çok ses çıkaran ve en az duyulan biçimiyle varlık kazanır.

Dr. Gökhan DİNAR
Editör

YAZARLAR HAKKINDA

Prof. Dr. Ali TİLBE, Lisans, yüksek lisans ve doktora derecelerini Atatürk Üniversitesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda tamamlamış; akademik kariyerine aynı üniversitede Araştırma Görevlisi olarak başlamıştır. 2000 yılında doktor unvanını aldıktan sonra, akademik yetkinliğini uluslararası düzeyde geliştirmek amacıyla Fransa'da INALCO (Institut National des Langues et Civilisations Orientales) / Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3 ve İngiltere'de Regents Business School bünyesinde doktora sonrası araştırmalarda bulunmuştur. Tunus Manouba Üniversitesinde 2 yıl boyunca konuk öğretim üyesi olarak ders vermiştir.

Akademik kariyeri süresince Atatürk Üniversitesi ve Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde çeşitli yönetsel ve akademik görevler üstlenen TİLBE, güncel olarak İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda Profesör olarak görev yapmaktadır. Burada Anabilim Dalı Başkanlığı, Öğrenci Danışmanlığı, Senato Üyeliği ve Yönetim Kurulu Üyelikleri gibi sorumlulukların yanında, IUC University Press Yayın ve Yürütme Kurulu Başkanlığı, İUC Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı ile İUC Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürlüğü görevlerini sürdürmektedir.

TİLBE'nin akademik çalışmaları çok alanlı bir nitelik taşımakta; özellikle yazın, göç, ekinsel çalışmalar, dil siyasaları ve kimlik kuramları arasında özgün kesişim noktaları kurmaktadır. Araştırma alanları arasında şunlar öne çıkmaktadır: çağdaş Fransız yazını, yazın ve eleştiri kuramları, yazın toplumbilimi ve oluşumsal yapısalcılık, özkurmaca-özyaşamöyküsü, göç ve ekin(siz)leşme çalışmaları, Beur Yazını, Verlan dili.

Prof. Dr. Ali TİLBE'nin yayımlanmış çalışmaları arasında çok sayıda akademik araştırma yapıtı, derleme, makale ve bildiri yer almaktadır. 100'ün üzerinde akademik yayına imza atmış olan TİLBE, çok sayıda dergide makaleler yayımlamış; yurtiçinde ve yurtdışında uluslararası kongre, sempozyum ve çalıştaylar düzenlemiş ve bildiriler sunmuştur. Aynı zamanda *Göç Dergisi, Border Crossing, HUMANITAS, HAYEF-*

Journal of Education gibi dergilerde Baş Editörlük ve hakemlik yapmış; kimi dergilerde de danışman ya da yayın kurulu üyesi olarak görev almıştır.

Lisansüstü düzeyde çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezine danışmanlık yapmış olan TİLBE, öğrencilerine yalnızca bilimsel yol göstericilik değil, aynı zamanda eleştirel ve yaratıcı düşünce geliştirme konularında da öncülük etmektedir. Göç(erlik), ekin(siz)leşme, kimlik, dil ve yazın üzerine çalışan genç araştırmacıların akademik yönelimlerini destekleyen çok sayıda atölye, seminer ve tez topluluğuna liderlik etmektedir.

Prof. Dr. Ali TİLBE, alanlararası yaklaşımı, kuramsal titizliği ve yazınsal duyarlılığıyla, yazın çalışmalarına ve göç(er) yazınına özgün katkılar sunmayı sürdürmektedir. Göç anlatılarını incelemek üzere geliştirdiği Çatışma ve Ekin(siz)leşme Yöntembilimine çok sayıda tez ve yayında başvurulmaktadır.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olan Doç. **Dr. Yusuf TOPALOĞLU**, dilbilim, karşıtsal dilbilim, Fransız dili eğitimi, dil edinimi, göç, ekinleşme, çokdillilik ve yapay zekâ destekli dil öğretimi gibi alanlarda uzmanlaşmıştır. Akademik kariyerine Dicle Üniversitesi'nde başladığı lisans eğitiminin ardından, yüksek lisans ve doktora çalışmalarını Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi programında tamamlamıştır.

Doktora çalışması kapsamında 2013–2014 yıllarında Fransa'da (Rouen ve Nice Sophia Antipolis Üniversiteleri) bilimsel araştırmalar yürütmüş; özellikle Fransızca ve Türkçede öznellik kipi üzerine karşıtsal dilbilim bağlamında özgün katkılar sunmuştur. TÜBİTAK 2214-A burs programı desteğiyle gerçekleştirdiği araştırmalar, Fransızca dil eğitimi ve biçimbilimsel/sözdizimsel çözümlemeler alanında ilgi çekici yayınlara dönüşmüştür.

2012–2022 yılları arasında Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak görev yapmış; bu süreçte Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Yabancı Diller Yüksekokulu'nda lisans ve yüksek lisans düzeyinde birçok ders vermiştir. 2022 itibarıyla İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa bünyesine katılmış ve 2023 yılında doçent unvanını almıştır.

TOPALOĞLU, Fransa'daki Beur Yazını, Verlan dili, göçer kimlik temsilleri ve dil-ekin ilişkisi üzerine yürüttüğü çalışmalarda; Azouz Begag, Mehdi Charef, Faïza Guène gibi göçer kökenli yazarların yapıtlarını eleştirel ve çok alanlı bir yaklaşımla incelemiştir. 2023–2025 yılları arasında birçok makalesi yayımlanmış; ayrıca çeşitli yapıt bölümleri ve özgün akademik yapıtları ile alana katkıda bulunmuştur.

HUMANITAS, HAYEF Journal of Education ve *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* gibi dergilerde editörlük görevlerini üstlenmiş, çok sayıda hakemli ulusal ve uluslararası dergide yayın kurulu üyesi veya hakem olarak görev almıştır. Akademik üretkenliğini yalnızca yayımlarla sınırlamayıp, çok sayıda ulusal/uluslararası bilgi şöleni, kongre ve çalıştayın düzenleyiciliğini de yürütmüştür.

Araştırma projeleri kapsamında özellikle mültecilerin dilsel/ekinsel uyumu, çokdillilik, Fransızca yazma becerileri için yapay zekâ destekli değerlendirme araçları geliştirme gibi konularda çalışmış; bu projeler TÜBİTAK ve üniversite BAP birimleri tarafından desteklenmiştir.

Fransızca, İngilizce ve Arapçayı ileri düzeyde bilen TOPALOĞLU'nun akademik birikimi, dil eğitimi ile toplumsal dönüşümler arasındaki ilişkilere ışık tutmakta; dil, ekin ve göç düzleminde yürütülen güncel tartışmalara bilimsel alanlararası bir bakış açısı kazandırmaktadır.

ÖN SÖZ

Bu yapıt, yıllar boyunca iç içe geçmiş birden çok sorunun, kavramın ve anlatının kesişiminden kaynaklanan sorunsal bir alanı sorunsallaştırmak üzere kurgulanmıştır. Göç, yalnızca bir yer değiştirme değil; dilin, kimliğin, ekinin, belleğin ve hatta sessizliğin de yer değiştirmesi olarak tanımlanabilir. Bir çocuğun ilk diliyle arasında kurduğu uzaklık, bir annenin taşıdığı iyeliğin yeni kuşakta çözülüşü, bir babanın çalıştığı fabrikanın gürültüsünde yok olan öyküler... Tüm bunlar, bu çalışmanın sorunsalını oluştururken bizi hep aynı yere yönlendirdi: Yazınsal tanıklık.

Yazın, göç olgusunu betimleyen, onu kuran, dönüştüren ve yeniden anlamlandıran bir anlatı alanıdır. Bu çalışmada, yazınsal metinlerin güzelduyusal, toplumsal, düşüngüsel ve ekinsel bir söylem ürettiği düşüncesinden yola çıkılmıştır. Amacımız, göçerliğin yazınsal temsillerine bir belgesel gibi yaklaşmak değil; tersine, bu temsillerin ardında yatan yapıların, çelişkilerin, çatışmaların ve direnişlerin izini sürmektir.

Yapıt boyunca, özellikle Fransız yazını içinde yer alan Beur ve Yörekent yazınına iye dört roman, alanda uzun yıllardan beri çalışmalar sürdüren Ali Tilbe'nin geliştirdiği yazın toplumbilimi temelli *Çatışma ve Ekin(siz)leşme Yöntembilimi* bağlamında incelenmiştir. Bu kuramsal çerçeve, metinlerin hangi biçim ve biçemle neyi nasıl anlattığına odaklanmamızı sağlamaktadır. Anlatı kişilerinin kişisel öyküleri üzerinden toplumsal yapıların, düşüngüsel çatışmaların ve ekinsel kırılmaların izleri sürülmektedir.

Bu yapıtı yazarken bize en çok eşlik eden duygu, özen olmuştur. Sessiz kalmış anlatılara özen, kıyıda bırakılmış dillere özen, görünmeyen öznelerin yazınsal varlığına özen göstermek... Akademik özen ile insansal duyarlılığın bir araya geldiği kavşakta, göç(er) yazınının yalnızca temsil değil, yeniden kurma gücü taşıdığına bir kez daha inanabiliriz.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında doğrudan ya da dolaylı katkı sunan hocalarımıza, bizi kuramsal olarak sürekli zorlayan öğrencilerimize ve bu metinleri yazarken düşünsel anlamda hep yanımızda olan ailelerimize içtenlikle teşekkür ederiz. Özellikle tüm bu soruları ve çabaları anlamlandırmamızı sağlayan, göçün bir bilgi nesnesi değil, yaşam biçimi olduğuna bizi inandıran sonsuz anlamlı metinlere…

Bu yapıt, akademik bir ürün olmasının ötesinde, göçün, ekinin ve yazının kavşağında kırılgan ama dirençli bir düşünsel bağlama ayrık bir bakış açısı geliştirme

çabasının ürünüdür. Her okurun, kendi göçünü, kendi suskunluğunu ya da kendi dilini bu satırlarda yeniden duyması umudumuzla...

Bu çalışmanın yazım sürecinde, dilsel tutarlılığın sağlanması, bazı görsellerin oluşturulması ve kaynakların biçimsel olarak düzenlenmesi amacıyla üretken yapay zekâ araçlarından yararlanılmıştır. Kullanılan yapay zekâ desteği yalnızca yazının biçimsel iyileştirilmesine yönelik olmuş, içeriksel kararlar, alan yazın seçimi ve bilimsel çözümlemeler yazarın akademik sorumluluğunda yürütülmüştür.

Prof. Dr. **Ali TİLBE**
Doç. Dr. **Yusuf TOPALOĞLU**
İstanbul, 2025

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Göç Türlerinin Sınıflandırılması 40
Tablo 2. 1980 Öncesi Mağrip Kökenli Yazarlar ve Öncü Yapıtları 66
Tablo 3. Beur Yazını'nda Temel İzlekler ve İlgili Yazarlar 67
Tablo 4. İki Binli Yıllardan Sonra Öne Çıkan Mağrip Kökenli Yazarlar ve Yapıtları 68
Tablo 5. Dönemlere Göre Beur Yazını'ndaki Değişim 73
Tablo 6. Beur Yazını ile Yörekent Yazını Arasındaki Temel Ayrıklıklar 76
Tablo 7. 2006 Yılında Yayımlanan Öne Çıkan Yörekent Romanları 77
Tablo 8. Beur ve Yörekent Anlatılarında Dil Kullanımının Kurucu Ayrıklıkları 81
Tablo 9. Verlan'ın Tarihsel Gelişiminde Ana Aşamalar 83
Tablo 10. Verlan Dilini Etkileyen Değişkenlik Türleri 84
Tablo 11. Verlan Sözcüklerinin Oluşum Süreçleri 84
Tablo 12. Üç Temel Biçim 87
Tablo 13. Göç Yazını Yöntembilim Çizgesi 98
Tablo 14. Beur Yazını'nda Özel Dil, Verlan ve Yerel Söylemler: Sözcük Dağarcığı ve Kullanım Bağlamları 104
Tablo 15. Kısaltma Yoluyla Özel Dil ve Verlan Oluşumu 162
Tablo 16.Yörekent Özel Dili ve Sözlü Dil Ögeleri 163
Tablo 17.Yörekent Sözlü Dilinde Arapça-Fransızca Ses Uyarlamaları 165
Tablo 18. Fransızca Aksan Uyumu Yoluyla Arapça Kökenli Sözcüklerde Ses ve Vurgu Değişimi 165
Tablo 19. Arapça Sözcüklerde Fransızca /ʃ/ (ş) Sesinin Yazım ve Sesletim Uyarlamaları 166
Tablo 20. Yörekent Sözlü Dilinde {-a} Eki ile Sözcük Yumuşatımı 166
Tablo 21. Biçimsizleştirme Yoluyla Sözcük Dönüşümleri 167
Tablo 22. Günlük Hakaretler, Beddualar ve Küfür Dili 169
Tablo 23. Toplumsal İşlevler, Düzenler ve Alt Ekinsel Kimliklerin Dilsel Yansımaları 169
Tablo 24. Eylemler ve Deyimsel Anlatımlarla Anlatı Yoğunlaşması 170
Tablo 25. Karşılaştırmalı Tablo: Anlatı Süresi Bağlamında İki Roman 203
Tablo 26. Charef ve Guène'in Uzam Kurguları 205
Tablo 27. Karşılaştırmalı Tablo: Guène ve Charef Anlatılarında Göç Öncesi Toplumsal Yapı 212

Tablo 28. Goldmann Yöntemine Göre Karşılaştırmalı Temsili Tablo 225
Tablo 29. Göçer Romanlarda Sınıf Temsili: Faïza Guène ve Mehdi Charef'in Yapısal Yaklaşımları 227
Tablo 30. Anlatı kişilerinin Yazad ile olan ilişkileri, toplumsal konumları ve işlevsel özellikleri 240
Tablo 31. BoumKœur ve Le thé au harem d'Archi Ahmed Anlatılarında Zamansal Yapı ve Anlatı Uygulayımı Karşılaştırması 243
Tablo 32. BoumKœur Romanında Uzamın Anlatı İşlevleri 245
Tablo 33. BoumKœur Romanında Arkadaşlık İzleğinin İşlevsel Çözümlemesi 248
Tablo 34. BoumKœur Romanında Yalnızlık, Yoksulluk ve Dışlanmışlık İlişkisi 250
Tablo 35. Göçer Gerçeklikte Göreli Güvenlik Uzamlarının Anlatısal İşlevleri . 254
Tablo 36. Göç Süreci ve Çatışma Değişkenlerinin Anlatı Yapısındaki Yansımaları 256
Tablo 37. Ekinsel Çatışma ve Kimlik Bunalımının Anlatı İçindeki Görünümleri 258
Tablo 38. Göç ve Toplumsal Şiddet Değişkenleri 261
Tablo 39. Boumkoeur Romanında Göç, Kimlik ve Uzam İlişkisi 263
Tablo 40. Boumkoeur Romanında Toplumsal Sınıf ve Ayrımcılığın Anlatı Düzlemleri 265
Tablo 41. Boumkoeur Romanında Ekinleşme ve Uyum Yapıları 268
Tablo 42. Boumkoeur Romanında Göçün Çevrimselliği ve Döngüselliği 270

ŞEKİLLER LİSTESİ

Biçim 1. Göç Nedenleri 38
Biçim 2. John W. Berry'nin Ekin(siz)leşme İzlekleri Deseni 50
Biçim 3. Göç Çalışmalarında Mikro-Mezo-Makro Düzeyler..... 65
Biçim 4. Beur Yazını'nın Gelişim Aşamaları..... 71
Biçim 5. Beur Yazını'ndaki Kimlik parçalanmasının ikili düzlem çizgesi 72
Biçim 6. Yazınsal Ulamlaşma Tartışmaları (Venn Diyagramı) 74
Biçim 7. Beur Yazınından Yörekent Yazınına Geçişin Kavramsal Haritası 79
Biçim 8. Dilsel Topluluk ve Kimlik Oluşumu..... 81
Biçim 9. Toplumsal Yapıdan Uyum Sorunlarına Dilsel ve Kimliksel Süreç 82
Biçim 10. Verlan'ın işlevsel Boyutu 85
Biçim 11. Verlan'ın Söylemsel İşlevleri ve Eleştirel Gücü: Toplumdilbilimsel Bir Kavramsal Desen..... 87
Biçim 12. İnsani güvenlik ve çatışma düzlemleri..... 93
Biçim 13. Berry'nin Ekinleşme Ulamları..... 96
Biçim 14. İki Uzam, Bir Kimlik: Cezayir'den Nanterre'e Göçün Duygusal Coğrafyası..... 121
Biçim 15. Kuzey Afrika-Fransa Göç Akımları (Zaman Çizelgesi)..... 135
Biçim 16. Doria'nın Toplumsal Konumlanışı: Göç, Kimlik ve Sınıf İlişkileri .. 200
Biçim 17. Göçer Dayanışması: Kadınlar, Gençler ve Mahalle..... 207
Biçim 18. Göçer Deneyiminde Üçlü İzleksel Gerilim: Yalnızlık – Yoksulluk – Dışlanmışlık..... 209
Biçim 19. Göç Öncesi Yapının Üçlü Yapılanışı: Toplumsal, Ailesel, Cinsiyetsel 210
Biçim 20. Göçer Mahallede Güvensizlik ve İyelik İkilemi 214
Biçim 21. Çatışma Değişkenleri: Kimlik – Ekonomi – Aile – Toplum 216
Biçim 22. Kimlik Bunalımını Belirleyen Dört Temel Çatışma Alanı 219
Biçim 23. Göçer Romanlarda Artırımsal ve Toplumsal Dışlanmanın Yapısı 222
Biçim 24. Göç(er) Romanlarında Oluşumsal Yapı: Kimlik, Emek, Uyum ve İyelik Düzlemlerinde Dönüşüm..... 224
Biçim 25. Sınıfsal Eşitsizliğin Katmanları: Emek, Eğitim, Kurumlar ve Yapısal Sabitlik..... 227

BÖLÜM 1: GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca süreklilik gösteren göç ve göçerlik olgusu, yalnızca uzamsal bir yer değiştirme hareketi olmanın ötesinde, yeni ekinlerin oluşumunda ve sınırların yeniden çizilmesinde belirleyici bir işlev üstlenmiştir. Bu tarihsel olgu, günümüzde de evrensel niteliğini korumakta; küresel ölçekte siyasal, artırımsal ve toplumsal bunalımların odağında yer alan yapısal bir sorun alanı olarak öne çıkmaktadır (Castles & Miller & Ammendola, 2005). Göç, bir yönüyle kişisel bir yaşamsal izlem olarak belirse de içinde barındırdığı çok katmanlı nedenler dolayısıyla toplumsal yapının dönüşümünü de tetikleyen bir değişken niteliği taşımaktadır.

Kuramsal alan yazında ayrık disiplinlerin tanım ve yaklaşımlarıyla çeşitlenen göç kavramı, en temel biçimiyle, "insanların toplumsal, siyasal, artırımsal, eğitsel ya da doğal nedenlerle bir yerden başka bir yere yerleşmek amacıyla hareket etmeleri" biçiminde tanımlanmaktadır (Tilbe vd., 2016, s. V). Ancak göç olgusunun derin yapısal bağlamlarını açıklamak için daha geniş tanımlı toplumsal, insanbilimsel ve ekinsel kuramlarla desteklenmiş çok düzeyli yaklaşımlar gerekmektedir (Sayad, 1999; Appadurai, 1996).

Göçün itici (Ing. push) ve çekici (Ing. pull) değişkenleri arasında yer alan öğeler oldukça çeşitlidir. Toplumsal bağlamda eğitim, sağlık ve güvenlik arayışı; doğal nedenler arasında kuraklık, sel, deprem gibi felaketler; siyasal nedenler olarak savaş, iç çatışmalar, ayrımcılık ve baskı dizgeleri; artırımsal nedenler çerçevesinde ise işsizlik, geçim sıkıntısı ve gelir dağılımı adaletsizliği göç devinimlerini tetikleyen başlıca etkenlerdir (Ekici & Tuncel, 2016; Koçak & Terzi, 2012; Miller & Castles, 2009). Nitekim Arjun Appadurai tarafından 1996 yılında yayımlanan *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization* adlı yapıtında geliştirilmiş, kavramsallaştırdığı ve küreselleşme çağında toplumsal devinimin yarattığı ekinsel akışları açıklamak üzere önerilmiş *Budunsal Akış Alanı* (Ing. Ethnoscape), insanların artırımsal, ekinsel ve siyasal tehdit algılarına bağlı olarak yeni yerel-ötesi (Ing. translocal) uzamlara yöneldiğini vurgular. *Budunsal Akış Alanı kavramı*, göçer topluluklarının yaşanılan uzamlar ile ekinsel ve simgesel uzamlar arasında yer değiştirdiğini; bu nedenle kimlik, iyelik ve ekinin durağan değil, sürekli devinim durumunda olduğunu öne sürer. *Budunsal akışlar*, kişilerin ve toplulukların –özellikle göçerler, sığınmacılar, göçer işçiler, turistler, siyasal sürgünler ve dağılmış-kopuntu topluluklar (Ing. diaspora) gibi– sınır ötesi devinimini ve bu devinimlerin ekinsel etkilerini tanımlamak için kullanılır. Bu kavram, ulus-devlet sınırlarının giderek geçirgen duruma geldiği bir dünyada, budunsal (fr. ethnique) kimliklerin değişmez ve yerel değil, devingen ve yeniden yapılandırılabilir olduğunu vurgular. Appadurai'ye göre, günümüz dünyasında kişilerin yer değiştirmesi hem uzamsal hem de simgesel ve ekinsel bir yeniden konumlanmaya neden olur. Bu *budunsal akışlar*, göçle birlikte ayrık ekinsel kimliklerin taşınmasına,

KAYNAKLAR

Abadan-Unat, N. (2002). Bitmeyen göç: Konuk işçilikten ulus-ötesi yurttaşlığa. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Adıgüzel, Y. (2018). Göç Sosyolojisi. Ankara: Nobel Yayınları.

Ageron, C.-R. (1985). L'immigration maghrébine en France: Un survol historique. Vingtième Siècle. Revue d'histoire, 7, 59–70. https://doi.org/10.3406/xxs.1985.1182 contentReference[oaicite:4]{index=4}

Agier, M. (2016). *Borderlands: Towards an anthropology of the cosmopolitan condition*. Cambridge, Polity Press.

Aissaoui, R. (2009). Immigration and national identity: North AFrican political movements in colonial and postcolonial France. London: I.B. Tauris.

Akıncı, M. A. (2003). Une situation de contact de langues: Le cas turc-Français des immigrés turcs en France. In J. Billiez (Ed.), Contacts de langues: Modèles, typologies, interventions (pp. 127–144). Paris: L'Harmattan.

Aksoy, S. (2019). *Çatışma ve göç ekinü yöntembilimi bağlamında bir roman okuması: H. G. Daha*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Toplumsal Bilimler Enstitüsü, Edirne-Tekirdağ.

Amburg, G. V. (2022). Acculturation. https://doi.org/10.31219/osf.io/d9qjr

Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Asayesh, O., & Kazemipur, A. (2024). Culture of migration: A theoretical account with a particular focus on Iran. Canadian Ethnic Studies, 56(1), 1–25. https://doi.org/10.1353/ces.2024.a921078

Atalay İ. (2019). Karşılaştırmalı Edebiyat / Çocuk Edebiyatında Göç, Yayın Yeri: Hiperyayın, Editör: Emine Güzel.

Atalay, İ. (2019). Çok Kültürlülük Üzerine. A. Tilbe ve Ark. (Ed.) içinde, Göç, Kültür ve Yazın (155- 179). London: Transnational Press London.

Atalay, İ., Dikmen, F., Bosnalı, S., & Topaloğlu, Y. (2018). Ovakent Özbek Göçmenlerinde Kültürleşme Düzeyleri. *Göç Dergisi*, 5(2), 145-174. https://doi.org/10.33182/gd.v5i2.607

Atalay, İ. (2023). *Edebiyat Sosyolojisi ve Sosyoeleştiri*. Günce Yayınları.

Akkayan, T. (1979). Göç ve değişme. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yazın Fakültesi Basımevi.

Alvares, C. (2015). D'une littérature mal nommée. *Mondes Francophones*. Revue en ligne. Disponible sur https://mondesfrancophones.com/debats/francophonies-et-theories/dune-litterature-mal-nommee/ [14/7/2021].

Alexander, J. T., & Steidl, A. (2012). Gender and the "laws of migration": A reconsideration of nineteenth-century patterns. Social Science History, 36(2), 223–241. https://doi.org/10.1215/01455532-1537347:contentReference[oaicite:32]{index=32}

Barou, J. (2002). Les immigrations africaines en France au tournant du siècle. Hommes et Migrations, (1239), 10–25. https://doi.org/10.3406/homig.2002.3886

Batista, E., & Wiese, P. (2010). Culture and migration: Psychological trauma in children and adolescents. Traumatology, 16(4), 142–152.

Bauman, Z. (2016). *Strangers at Our Door*. Cambridge: Polity Press.

Beauchemin, C. (2015). Migrations entre l'AFrique et l'Europe (MAFE): Comprendre les migrations au-delà de l'immigration. Population, 70(1), 7–12. https://doi.org/10.3917/popu.1501.0007

Beauchemin, C., Flahaux, M.-L., & Schoumaker, B. (2020). Three sub-Saharan migration systems in times of policy restriction. Comparative Migration Studies, 8(1), 1–23. https://doi.org/10.1186/s40878-020-0174-y

Bedir, U. (2019). Pierre Bourdieu'nün 'Dilsel Habitus' Kuramı Çerçevesinde Asghar Farhadi'nin 'Bir Ayrılık' (A Saparation) Filminin İncelemesi. İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi, 2019(48), 135-152.

Begag, A. (1986). Le Gone du Chaâba. Paris: Éditions du Seuil.

Begag, A. (1999). Écritures marginales en France: Être écrivain d'origine maghrébine. Tangence, 59, 62–76. https://doi.org/10.7202/025992ar

Belghoul, F. (1986). Georgette!. Paris: Contre Culture.

Benassi, F., Bonifazi, C., Heins, F., Licari, F., & Tucci, E. (2020). Population change and international and internal migration in Italy, 2002–2017: Ravenstein revisited. https://doi.org/10.12765/CPOS-2020-16

Benmiloud, Y. (2003). Allah superstar. Paris: Grasset.

Berry, J. W. (1989). Acculturation attitudes in plural societies. *Applied Psychology: An International Review, 38*(2), 185–206. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1989.tb01208.x

Berry, J. W. (2003). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations, 27*(6), 697–712.

Berry, J. W. (2005). Acculturation: A comparative analysis of alternative forms. In S. A. Shiraev & R. W. Levy (Eds.), *Handbook of multicultural perspectives on stress and coping* (pp. 701–726). Springer.

Berry, J. W. (1980). Acculturation as varieties of adaptation. In A. M. Padilla (Ed.), *Acculturation: Theory, models and some new findings* (pp. 9–25). Westview Press.

Berry, J. W. (1991). Understanding and managing multiculturalism. *Psychology and Developing Societies, 3*(1), 17–49.

Berry, J. W. (1994). Acculturation and psychological adaptation: An overview. In A.-M. Bouvy, F. J. R. van de Vijver, P. Boski, & P. Schmitz (Eds.), *Journeys into cross-cultural psychology* (pp. 129–141). Swets & Zeitlinger.

Berry, J. W., Poortinga, Y. H., Segall, M. H., & Dasen, P. R. (2002). *Cross-cultural psychology: Research and applications* (2nd ed.). Cambridge University Press.

Berry, J. W. (2003). Conceptual approaches to acculturation. *American Psychologist, 55*(6), 632–648.

Berry, J. W., Kim, U., & Mok, D. (1987). Comparative studies of acculturative stress. *International Migration Review, 21*(3), 491–511.

Bhugra, D., & Gupta, S. (2011). *Migration and mental health*. Cambridge: Cambridge University Press.

Biichlé, L. (2007). Langues et parcours d'intégration d'immigrés maghrébins en France [Doctoral dissertation, Université Stendhal Grenoble-3]. HAL. https://theses.hal.science/tel-00729028v1

Bonn, C. (1996). L'autobiographie maghrébine et immigrée entre émergence et maturité littéraire, ou l'énigme de la reconnaissance. In M. Mathieu (Ed.), Littératures autobiographiques de la Francophonie (pp. 203–222). Paris: L'Harmattan.

Bosnalı, S., Topaloğlu, Y., Dikmen, F., & Atalay, İ. (2020). Özbek göçmenlerin dilsel uyum stratejileri. Humanitas - Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi, 8(15), 109–132. https://doi.org/10.20304/humanitas.684196

Bouoiyour, J. (2009). Migration, employment and labour market integration policies in France. Published in: *International Organization for Migration (2009)* https://mpra.ub.uni-muenchen.de/60773/

Bourdieu, P. (1993). *Sociology in Question* (R. Nice, Trans.). SAGE.

Bourdieu, P. (1998). *Practical reason: On the theory of action* (R. Johnson, Trans.). Stanford University Press.

Burghardt, K., Uhl, J., Lerman, K., & Leyk, S. (2024). Analyzing urban scaling laws in the United States over 115 years. Environment and Planning B: Urban Analytics and City Science. https://doi.org/10.1177/23998083241240099

Burchardt, T., Le Grand, J., & Piachaud, D. (2002). Degrees of exclusion: Developing a dynamic, multidimensional measure. *In J. Hills, J. Le Grand, & D. Piachaud (Eds.), Understanding social exclusion* (pp. 30–43). Oxford University Press.

Carbone, G. (Ed.). (2017). Out of Africa: Why people migrate. ISPI. https://www.ispionline.it/sites/default/files/pubblicazioni/out_of_africa_web.pdf

Castles, S., Miller, M. J., & Ammendola, G. (2005). The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World: New York: The Guilford Press. American Foreign Policy Interests, 27(6), 537–542. https://doi.org/10.1080/10803920500434037.

Cello, S. (2011). Au-delà du roman beur: La littérature de banlieue. Quaderni di Palazzo Serra, 21, 189–211. https://www.academia.edu/15716537/

Champion, T. (2020). Updating Ravenstein: Internal migration as a driver of regional population change in the wider South East of England. https://doi.org/10.12765/CPOS-2020-05EN

Charef, M. (1983). Le thé au harem d'Archi Ahmed. Paris: Mercure de France.

Chepelenko, A. (2023). Features of international migration in the modern world. Review of Transport Economics and Management, 2(1), 10–25. https://doi.org/10.15802/rtem2023/278073

Chraïbi, D. (1955). Les Boucs. Paris: Gallimard.

Civelek, K. (2016). Çatışma ve Göç Kültürü Modeli Bağlamında Bir Roman Okuması: Le Clézio'nun Göçmen Yıldız'ı. Ali Tilbe ve Sonel Bosnalı (Ed.). *Göç Üzerine Yazın ve Kültür İncelemeleri*. London: Transnational Press London. (ss. 87-99).

Cohen, J. H., (2011). Migration, Remittances, and Household Strategies. Annual Review of Anthropology, Vol. 40:103-114. https://doi.org/10.1146/annurev-anthro-081309-145851

Cohen, J., and Sirkeci, I. (2011). Cultures of Migration, the Global Nature of Contemporary Mobility, Austin, USA: University of Texas Press. (pp.202, ISBN: 978-0-292-72685-7). [Selected as Outstanding Academic Title by Choice in the US (see www.cro2.org).]

Cohen, J. H.; Maleku, A.; Pyakurel, S.; Suzuki, T.; Raut, S.; Montiel Ishino, F.A. (2022). Exploring the Digital Divide among the Bhutanese Refugee Community during COVID-19: Engaged Research in Action. Int. J. Environ. Res. Public Health, 19, 16854. https://doi.org/10.3390/ijerph192416854

Courade, G. (1997). Introduction au thème. Des papiers et des hommes: L'épreuve des politiques d'endiguement. Politique Africaine, (67), 3–20. https://www.persee.Fr/doc/polaf_0244-7827_1997_num_67_1_6061

Cros, E. (2003). La sociocritique. L'Harmattan, Paris.

Day, J. (2020). *The process of internal migration in England and Wales, 1851–1911: Updating Ravenstein and the step-migration hypothesis*. Comparative Population Studies, 45, 449–472. https://doi.org/10.12765/CPOS-2020-13

Davidov, R., & Yastremski, D. (2023). Improving immigrant adolescent mental health: The işleve of cultural identity. *Journal of Student Research*, 12(3). https://doi.org/10.47611/jsrhs.v12i3.4909

Debov, V. (2015). *Glossaire du Verlan dans le rap Français*. Paris: L'Harmattan.

Dedieu, J.-P. (2012). *La parole immigrée: Les migrants africains dans l'espace public en France (1960-1995)*. Paris: Klincksieck.

Dinar, G., & İşler, E. (2023). Marc Levy'nin "Birbirimize Söyleyemediğimiz Onca Şey" Adlı Romanında Zamansal Göstergeler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (54), 147-163. https://doi.org/10.30794/pausbed.1118498

Dinar, G., Tilbe, A., & Güzel, E. (2023). Mohamed Mbougar Sarr'ın *La Plus Secrète Mémoire Des Hommes* Adlı Yeniötesi Elkurmaca Romanı. *Söylem Filoloji Dergisi*, 8(3), 911-927. https://doi.org/10.29110/soylemdergi.1391536

Dinar, G. (2025). *Toplumeleştirel bir inceleme: Leila Slimani'nin başkalarının ülkesi üçlemesinde kimlik sorunsalı* [A sociocritical review: The identity problem in Leila Slimani's the country of others trilogy] [Doktora tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dinbabo, M. F., Badewa, A. S., & Yeboah, C. (2021). Socio-economic inequity and decision-making under uncertainty: West AFrican migrants' journey across the Mediterranean to Europe. *Social Inclusion*, 9(1), 216–225. https://doi.org/10.17645/si.v9i1.3663

Djane, K. A. (2013). AFrican Maghreb, migration to the European Union, 1980–present. In I. Ness (Ed.), *The Encyclopedia of Global Human Migration* (Vol. 1). Wiley-Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781444351071.wbeghm003

Djaïdani, R. (1999). *Boumkoeur*. Paris: Seuil.

Duchêne, N. (2002). Langue, immigration, culture: Paişleves de la banlieue Française. *Meta*, 47(1), 30–37. https://doi.org/10.7202/007989arÉrudit+1Érudit+1

Ekici, S., & Tuncel, G. (2016). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(1), 9-22. https://dergipark.org.tr/tr/pub/birtop/issue/29486/316342 (erişim 01.01.2019).

Erkan, D. D. R., & Aydın, A. G. D. (2010). Güneydoğu Anadolu Bölgesi İllerinde Bölge İçi ve Dışı Göç Eğilimleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(22), 31-46. https://doi.org/10.21560/spcd.45681

Erkan, R., & Bağlı, M. (2005). Göç ve yoksulluk alanlarında kentle bütünleşme eğilimi: Diyarbakır örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(1).

Erkan, Y. D. D. R., & Erdoğdu, Ö. G. M. Y. (2006). Göç ve Çocuk Suçluluğu. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 79-90. https://doi.org/10.21560/spcd.18149.

Fishman, J. A. (1966). Language maintenance and language shift as a field of inquiry: A definition of the field and suggestions for its further development. Linguistics, 3(9), 32–70. https://doi.org/10.1515/ling.1966.3.9.32

Fishman, J. A. (1971). The sociology of language: An interdisciplinary social science approach to language in society. Rowley, MA: Newbury House.

Fishman, J. A. (1980). Minority language maintenance and the ethnic mother tongue school. The Modern Language Journal, 64(2), 167–172. https://doi.org/10.2307/326285

Fleury-Graff, E. & Jacob, P. (2022). *Migrations et droit international*. Presses Universitaires de France.

Genette, G. (1972). *Figures III*. Paris: Seuil.

Genç, H. N. (2020). Orhan Pamuk'un *Kafamda Bir Tuhaflık* adlı romanını 'Çatışma ve Göç Ekini Deseni' bağlamında okumak. *Folklor/Yazın*, 26(101), 1–21. https://doi.org/10.22559/folklor.1146TRDizin+2Folklor Yazın+2Folklor Yazın+2

Geiser, M. (2008). La « littérature beur » comme écriture de la post-migration et forme de « littérature-monde ». *Expressions maghrébines*, 7(1), 121–140.OpenEdition Books+1Dialnet+1

Giménez-Gómez, J.-M., Walle, Y. M., & Zergawu, Y. Z. (2017). Trends in AFrican migration to Europe: Drivers beyond economic motivations. *Journal of Conflict Resolution*, 63(9), 2091–2114. https://doi.org/10.1177/0022002718823907SAGE Journals

Gong, F., Xu, J., Fujishiro, K., & Takeuchi, D. T. (2011). A life course perspective on migration and mental health among Asian immigrants: The işleve of human agency. *Social Science & Medicine*, 73(11), 1618–1626. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.09.014

Guest, P. (1994). The impact of population change on the growth of mega-cities. *Asia-Pacific Population Journal*, 9(1), 37–56. https://doi.org/10.18356/ebd0e781-en

Gün, Z. (2006). Psikolojide göç çalışmalarındaki metodolojik problemler ve çözüm önerileri. *Türk Psikoloji Bülteni*, 12(38), 27–41. MEB Özel Eğitim Genel Müdürlüğü

Gün, Z., & Bayraktar, F. (2008). Türkiye'de iç göçün ergenlerin uyumundaki işlevi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(2), 167–176.

Hadj-Abdou, L., & Zardo, F. (2024). Migration categories and the politics of labeling. In G. S. (Ed.), *Research handbook on the sociology of migration* (pp. 123–140). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781839105463.00010

Hargreaves, A. (1995). La littérature issue de l'émigration maghrébine en France: Une littérature mineure? In C. Bonn (Ed.), *Littérature des immigrations* (pp. 17–25). Paris: L'Harmattan.

Hargreaves, A. (1997). *Immigration and identity in Beur fiction*. New York: Berg.

Hargreaves, A. G. (2014). De la littérature «beur» à la littérature de «banlieue»: Des écrivains en quête de reconnaissance. *AFricultures*, (97), 144–149. https://doi.org/10.3917/afcul.097.0144

Hatton, T. J., & Williamson, J. G. (2003). Demographic and economic pressure on emigration out of AFrica. *The Scandinavian Journal of Economics*, 105(3), 465–486. https://doi.org/10.1111/1467-9442.t01-2-00008

Idemudia, E. S., & Boehnke, K. (2020). Social experiences of migrants. In E. S. Idemudia & K. Boehnke (Eds.), *Psychosocial experiences of AFrican migrants in six European countries: A mixed method study* (pp. 95–110). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48347-0_6OAPEN Kütüphanesi+3Amazon+3SpringerLink+3

International Organization for Migration (IOM). (2013). *World migration report 2013: Migrant well-being and development*. Geneva.

Jedwab, R., Christiaensen, L., & Gindelsky, M. (2014). *Rural push, urban pull and... urban push? New historical evidence From developing countries* (Working Paper No. 2014-04). The George Washington University, Institute for International Economic Policy. https://ideas.repec.org/p/gwi/wpaper/2014-04.html IDEAS/RePEc

Jupp, J. (1999). World migration trends. *Growth*, 47(1), 15–30. https://search.informit.org/doi/10.3316/ielapa.349771857481961

Kan, K., & Kanmaz, M. (2022). Küreselleşmenin Kültürel Boyutu ve Göçün Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 59–73. https://doi.org/10.52642/susbed.1011321Home+2Home+2Açık Erişim+2

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Changing lifestyles changing competencies: Turkish migrant youth in Europe. *Historical Social Research*, 35(2), 151–168. https://doi.org/10.12759/hsr.35.2010.2.151-168

Kağıtçıbaşı, Ç. (2012a). *Benlik, aile ve insan gelişimi: Ekinsel psikoloji* (5. basım). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2012b). Sociocultural change and integrative syntheses in human development: Autonomous-related self and social–cognitive competence. *Child Development Perspectives*, 6(1), 5–11. https://doi.org/10.1111/j.1750-8606.2011.00173.xSRCD Online Library

Karim, A. (2022). *Mobility, location and society*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003334019-19

Karpava, S. (2024). The hybrid linguistic and cultural identity of second-generation immigrants in Cyprus. In S. Dunmore, K. Rosiak, & C. Taylor (Eds.), *New approaches to language and identity in contexts of migration and diaspora* (pp. [sayfa numaraları]). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003373667-7 ucy.ac.cy+1Taylor & Francis+1

Kaya Tilbe, F. (2023). Labour market, social welfare, and migrant remittance: COVID-19 implications in the UK. *Humanit Soc Sci Commun,* 10, 514. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02018-y

Kaya Tilbe, F., & Tilbe, A. (2023). Fransa'daki Afrikalı Göçmenlerde Sosyal Dışlanma ve Göçmen Hareketi: Athena Filmi Bağlamında Bir İnceleme. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 885-899. https://doi.org/10.25204/iktisad.1345119

Kessas, F. (1993). *Beur's story* (Écritures arabes). Paris: L'Harmattan.

Kettane, N. (1985). *Le Sourire de Brahim*. Paris: Denoël.

Khan, M. F. (2016). Africa and France: Postcolonial cultures, migration, and racism. *Africa Review*, 8(1), 77–79. https://doi.org/10.1080/09744053.2015.1090667

King, R., & Skeldon, R. (2024). Sequences and transitions in migration. In G. S. (Ed.), *Research handbook on the sociology of migration* (pp. 141–160). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781839105463.00013

Koçak, Y., & Terzi, E. (2012). Türkiye'de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 163–184.Arastirmax+1Kafkas Üniversitesi+1

Kohnert, D. (2006). Vom Nutzen Afrikanischer Zuwanderer für Europa: Wende in der EU-Einwanderungssiyasal? *MPRA Paper*, No. 1064. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/1064/

Kohnert, D. (2007). African migration to Europe: Obscured responsibilities and common misconceptions. *GIGA Working Papers*, No. 49. https://doi.org/10.5281/zenodo.890869

Labelle, M., Field, A.-M., & Icart, J.-C. (2007). *Les dimensions d'intégration des immigrants, des minorités ethnoculturelles et des groupes racisés au Québec*. Montréal: Université du Québec à Montréal. https://classiques.uqam.ca/contemporains/labelle_micheline/dimensions_integration_immigrants/dimensions.htmlInstitut EDI2+2classiques.uqam.ca+2classiques.uqam.ca+2

Le Bris, M., Rouaud, J., & Almassy, E. (Eds.). (2007). *Pour une littérature-monde*. Paris: Gallimard.

Leblang, D. A., & Helms, B. (2023). *The ties that bind: Immigration and the global political economy*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781009233248

Liauzu, C. (2000). Immigration, colonisation et racisme: Pour une histoire liée. *Hommes et Migrations*, (1228), 5–14. https://doi.org/10.3406/homig.2000.3594 persee.Fr

Manço, A. & Tap, P. (1999). *Intégration et identités: Stratégies et positions des jeunes issus de l'immigration*. Paris/Bruxelles: De Boeck & Larcier.

Manço, A. (2002). *Compétences interculturelles des jeunes issus de l'immigration: Perspectives théoriques et pratiques*. Paris: L'Harmattan.

Manning, P. (2006). Cross-community migration: A distinctive human pattern. *Social Evolution & History*, 5(2), 24–54.

Marcu, I.-M. (2016). L'écriture des auteurs «intrangers»: À la «périphérie» de la kurale. *Carnets*, Deuxième série, (7). https://doi.org/10.4000/carnets.961OpenEdition Journals+1ResearchGate+1

Mathieu, P. (2008). *La double tradition de l'argot: Vocabulaire des marges et patrimoine*. Paris: Éditions L'Harmattan.

McDowell, C., & de Haan, A. (1997). *Migration and sustainable livelihoods: A critical review of the literature*. Institute of Development Studies. Retrieved March 29, 2024, From https://www.ids.ac.uk/files/dmfile/Wp65.pdf

McNeill, W. H. (1984). Human migration in historical perspective. *Population and Development Review*, 10(1), 1–18. https://doi.org/10.2307/1973159

Melliani, F. (1999). Le métissage langagier comme lieu d'affirmation identitaire: Le cas de jeunes issus de l'immigration maghrébine en banlieue rouennaise. *LIDIL*, 19, 59–77. https://doi.org/10.3406/lidil.1999.1747persee.Fr+1cairn.info+1

Migration and Cultural Change. (2022). *World Values Survey Insights 1981–2014*. Retrieved From https://www.worldvaluessurvey.org

Miller, M. J. & Castles, S., (2009). *Göçler Çağı: Modern Dünyada Uluslararası Göç Devinimleri* (B. V. Avar, Çev.). İletişim Yayınları.

Molinero, C., & Thurner, S. (2019). How the geometry of cities explains urban scaling laws and determines their exponents. *arXiv preprint arXiv:1908.07470*. https://arxiv.org/abs/1908.07470arXiv

Nieser, M. (2007). *Le Verlan – règles et usages*. Marburg: GRIN Verlag. 0874701groupb

Nini, S. (1993). *Ils disent que je suis une beurette*. Paris: Fixot.

Niraula, S. (2024). Identity formation and acculturation in Smith's *White Teeth* and Adichie's *Americanah*: Critiquing the immigrants' generational experiences. *The Outlook: Journal of English Studies*, 15(1), 1–15. https://doi.org/10.3126/ojes.v15i1.67759

Nishimura, A. S., & Czaika, M. (2023). Exploring migration determinants: A meta-analysis of migration drivers and estimates. *Journal of International Migration and Integration*, 24(3), 621–643. https://doi.org/10.1007/s12134-023-01091-z

Niva, V., Horton, A., Virkki, V., Heino, M., Kosonen, M., Kallio, M., Kinnunen, P., Abel, G. J., Muttarak, R., Taka, M., Varis, O., & Kummu, M. (2023). World's human migration patterns in 2000–2019 unveiled by high-resolution data. *Nature Human Behaviour*, 7(11), 1461–1470. https://doi.org/10.1038/s41562-023-01689-4

Noiriel, G. (1986). L'immigration en France, une histoire en Friche. *Annales. Histoire, Sciences Sociales*, 41(6), 1107–1130. https://doi.org/10.3406/ahess.1986.283311

Özgür, U., & Topaloğlu, Y. (2023). Fransızcadan Türkçeye Aktarılan Spor Terimlerinin Ses ve Biçim Bakımından İncelenmesi. *Söylem Filoloji Dergisi, 8*(2), 588-609.

Padilla, A. M. (1987). Acculturation and stress among immigrants and later generation individuals. In D. Frick (Ed.), *The quality of urban life: Social, psychological, and physical conditions* (pp. 101–120). Berlin: Walter de Gruyter. SAGE Journals+1Stanford University+1

Petersen, W. (1958). A general typology of migration. *American Sociological Review*, 23(3), 256–266. https://doi.org/10.2307/2089239

Podhorná-Polická, A. (2006). Les aspects stylistiques de la Verlanisation. In *Dialogue des cultures: Interprétation, traduction* (pp. 37–62). Praha: Ústav translatologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. http://is.muni.cz/www/12093/articles/2006/dialogue/

Poiret, C. (1996). Familles africaines en France: Ethnicisation, ségrégation, communalisation. *Hommes & Migrations*, (1206), 124–127. https://www.persee.Fr/doc/homig_1142-852x_1997_num_1206_1_4990

Pokshishevskiy, V. V., Vorob'yev, V. V., Gladysheva, Ye. N., & Perevedentsev, V. I. (1964). On basic migration patterns. *Soviet Geography: Review and Translation*, 5(10), 3–18. https://doi.org/10.1080/00385417.1964.10770135

Puig, S. (2011). Littérature-monde et littérature urbaine: Deux manifestes, même combat? *Nouvelles Francographies*, 2(1), 87–95.

Radac, I., Breşfelean, V. P., Tanasescu, C. R., & Bologa, C. (2024). Determinants of migration: A macro level perspective. *Scientific Research and Education in the Air Force*, 26(1), 210–220. https://doi.org/10.35603/sws.iscss.2024/s03/21

Rapoport, H., Sardoschau, S., & Silve, A. (2020). Migration and cultural change. *Research Papers in Economics*, 1–30.

Redfield, R., Linton, R., & Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38, 149–152.

Reeck, L. (2012). La littérature beur et ses suites. *Hommes et migrations*, (1290), 120–129. https://doi.org/10.4000/hommesmigrations.1077

Reipnazarova, S. (2024). Specifics of migration tendencies in regional connectivity. *International Relations and International Law Journal*, 105(1), 4–11. https://doi.org/10.26577/irilj.2024.v105.i1.01

Remysen, W. (2013). Le Français et la variation linguistique. In H. Cajolet-Laganière, P. Martel, C.-É. Masson, & L. Mercier (Eds.), *Dictionnaire Usito*. Sherbrooke: Éditions Delisme. https://doi.org/10.13140/2.1.1128.5280

Roseman, C. C. (1971). Migration as a spatial and temporal process. *Annals of the Association of American Geographers*, 61(3), 589–598. https://doi.org/10.1111/j.1467-8306.1971.tb00809.x

Rothe, E. M., & Pumariega, A. J. (2020). Acculturation. In J. M. Rey (Ed.), *ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines for Mental, Behavioural and Neurodevelopmental Disorders*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/med/9780190661700.003.0004

Ruyssen, I. (2013). *Determinants of international migration* [Doctoral dissertation, Ghent University]. https://biblio.ugent.be/publication/3230504

Sam, D. L. (2006). Acculturation: Conceptual background and core components. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 11–26). Cambridge University Press.

Sarroub, K. (2007). *Racaille*. Paris: Mercure de France.

Sayad, A. (1999). *La double absence: Des illusions de l'émigré aux soufFrances de l'immigré*. Seuil, Paris.

Schmutz, B. (2011). *Les immigrés aFricains face au marché du logement en France: Ségrégation, discrimination et mobilité* [Doctoral dissertation, Aix-Marseille Université]. HAL. https://pastel.hal.science/pastel-00703900

Segersven, O. E. A., Arminen, I., & Simonen, M. (2023). Acculturation among Finnish Somalis: An imitation game inquiry into bicultural fluency. *International Migration Review*. https://doi.org/10.1177/01979183231154555

Shon, J.-L. P. K. (2011). La ségrégation des immigrés en France: État des lieux. *Population & Societies*, (477), 1–4. https://doi.org/10.3917/popsoc.477.0001

Silver, H. (1994). Social exclusion and social solidarity: Three paradigms. *International Labour Review*, 133(5–6), 531–578.

Sirkeci, I. (2003). "Migration from Turkey to Germany: an ethnic analysis", New Perspectives on Turkey, 2003(28-29): 189-208.

Sirkeci, I. (2005). Turkmen in Iraq and International Migration of Turkmen - Irak'tan Türkmen Göçleri ve Göç Eğilimleri, Global Strategy Institute, Ankara, Turkey, (pp.88, ISBN 975-897502-1). (Bilingual: English and Turkish; Research Report).

Sirkeci, I. (2009). Improving the Immigration and Asylum Statistics in Turkey – Türkiye'de Uluslararası Göç ve Sığınma İstatistiklerinin Geliştirilmesi, Nov. 2009, Turkish Statistical Institute, Ankara, Turkey. (pp.90). (Bilingual English-Turkish, Research Report, internal publication).

Sirkeci, İ. (2009). Transnational mobility and conflict. *Migration Letters*, *6*(1), 3–14. https://doi.org/10.33182/ml.v6i1.82

Sirkeci, İ. (2012). Transnasyonal mobilite ve çatışma. *Migration Letters*, *9*(4), 353–363.

Sirkeci, I. (2013). *Transnational Marketing and Transnational Consumers*. Springer Business Briefs, Heidelberg, London: Springer. (pp.76, ISBN: 978-3-642-36774-8).

Sirkeci, İ., & Cohen, J. H. (2015). Hareketlilik, göç, güvensizlik. *İdealkent*, *6*(15), 8–21. https://dergipark.org.tr/tr/pub/idealkent/issue/36755/418719

Sirkeci I, Cohen J. H. (2016). Cultures of Migration and Conflict in Contemporary Human Mobility in Turkey. *European Review*. 24(3):381-396. doi:10.1017/S1062798716000119

Sirkeci, İ. & Göktuna Yaylacı, F. (2019). Küresel hareketlilik çağında göçkuramları ve temel kavramlar. Filiz Göktuna Yaylacı (der.) içinde, *Kuramsal veUygulama Boyutları ile Türkiye'de Sığınmacı, Mülteci ve Göçmenlerle Sosyal Hizmetler* (ss. 15-39). Londra: Transnational Press London.

Soja, E. W. (1996). *Thirdspace: Journeys to Los Angeles and other real-and-imagined places*. Oxford: Blackwell.

Souleymane, A., & Agbessi, N. (2021). Expériences migratoires de jeunes Ouest-AFricains en France. *Voix Plurielles*, *18*(1), 1–15. https://doi.org/10.26522/vp.v18i1.2728

Stankiewicz, W. (2022). Integracja emigrantów muzułmańskich ze społeczeństwem przyjmującym na przykładzie Francji. *Sprawy Narodowościowe*, *54*, Article 8. https://doi.org/10.11649/sn.2010.008

Streiff-Fénart, J. (2022). Les politiques Françaises d'immigration et le traitement de la différence culturelle. *Les Cahiers du GEPE*, (10), 1–15. https://doi.org/10.57086/cpe.920

Tanfer, K. (1983). Internal migration in Turkey: Socioeconomic characteristics by destination and type of move. *Studies in Comparative International Development*, 18(4), 76–111.

Teske, R. H., & Nelson, B. H. (1974). Acculturation and assimilation: A clarification. *American Ethnologist*, 1, 351–367.

Thelma, C. C., Phiri, E. V., Sain, Z. H., Gilbert, M. M., Shogbesan, Y. O., & Mulenga, D. M. (2024). French colonialism and neocolonialism in AFrica: A comprehensive analysis. *AFrican Studies Review*, 67(1), 1–25.

Tilbe, A. (2015). Göç/göçer yazını incelemelerinde çatışma ve göç kültürü modeli. Ali Tilbe ve Ark. (Ed.), *3rd Turkish Migration Conference, Charles University Prague, Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings* (s. 458–466). Londra: Transnational Press London.

Tilbe, A., & Sirkeci, İ. (2015). Editörden: Göç ve göçmen yazını üzerine. *Göç Dergisi,* 2(1), 1-4.,

Tilbe, A. & Bosnalı, S. (2016). *Göç Üzerine Yazın Ve Kültür Incelemeleri*. London:

Tilbe, A. (2016). Göç kültürü ve çatışma modeli bağlamında Latife Tekin'in *Sevgili Arsız Ölüm'üne bir bakış*. A. T. Bosnalı (Ed.), *Göç üzerine yazın ve kültür incelemeleri* (s. 1–19). Londra: Transnational Press London.

Tilbe, A. (2017). Editörden: Göç konferansı ve göç çalışmaları. *Göç Dergisi*, 4(2), 115-118.

Tilbe, A. (2017). Göç kültürü ve çatışma modeli bağlamında Mathias Enard'ın *Hırsızlar Sokağı*. Ali Tilbe ve Ark. (Ed.), *The 5th Migration Conference, Harokopio University Athens, The Migration Conference 2017 Selected Proceedings* (s. 6–24). Londra: Transnational Press London.

Tilbe, A., & Civelek, K. (2018). Çatışma ve göç kültürü modeli bağlamında göç anlatısı okuması: Yüksel Pazarkaya'nın Savrulanlar'ı. *Göç Dergisi*, 5(1), 77–106.

Tilbe, A. ve Tilbe, F. (2019). Zülfü Livaneli'nin *Bir Kedi, Bir Adam, Bir Ölüm* adlı göç romanı: Çatışma ve kültür(süz)leşme yaklaşımı. İçinde T. B. Ali Tilbe Ali TİLBE-Yusuf TOPALOĞLU / KAÜSBED, 2024; 34; 577-620 620

Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2020). Beur yazını ve Verlan dili: Fransa'daki Kuzey Afrika göç(er) söylemi. *Söylem: Journal of Philology*, 5(2), 329–350.

Tilbe, A. (2021). Göç(er) anlatısı incelemelerinde çatışma ve kültür(süz)leşme yöntembilimi. İçinde Ali Tilbe & M. C. Atalay (Ed.), *Göç ve Sanat Okumaları-I* (s. 9–32). Londra: Transnational Press London.

Tilbe, A. (2021). Göç(er) anlatısı incelemelerinde çatışma ve kültür(süz)leşme yöntembilimi. In A. Tilbe & M. C. Atalay (Eds.), *Göç ve Sanat Okumaları-I* (pp. 9–32). Transnational Press London.

Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2023). Azouz Begag'ın Şabalı Çocuk (Le Gone du Chaâba) adlı göç anlatıda dilsel-anlatısal yapı ve izleksel çözümleme. *Söylem: Journal of Philology*, 8(3), 928–950.

Tilbe, A., & Topaloğlu, Y. (2024). Mehdi Charef'in Beur anlatısı *Le Thé au Harem d'Archi Ahmed*'de göç ve uyum: Çatışma ve kültür(süz)leşme yöntembilimi okuması. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 34, 577–620. https://doi.org/10.56597/kausbed.1586614

Timera, M. (1997). L'immigration africaine en France: Regards des autres et repli sur soi. *Politique AFricaine*, (67), 41–47. https://doi.org/10.3406/polaf.1997.6063

Tomsa, R. (2010). Psychological consequences of temporary labor migration upon children and family. *Petişleveum - Gas University of Ploiesti Bulletin, Educational Sciences Series*, 62(2), 206–212.

Torres, C. R. V., & Lacassagne, M.-F. (2012). La construcción del proyecto migratorio y las razones para emigrar en la población de ÁFrica subsahariana Francófona: Un estudio intercontinental Europa–ÁFrica. *Universitas Psychologica*, 11(3), 743–753.

Trauner, H. (2005). Dimensions of West-AFrican immigration to France: Malian immigrant women in Paris. *Stichproben – Wiener Zeitschrift für kritische Afrikastudien*, 5(8), 85–104.

Tullah, M. B., Ali, M., & Surin, S. (2024). Interdisciplinary perspectives on cultural identity and acculturation in the context of global migration. *Review of Global Social Analysis*, 18(7). https://doi.org/10.24857/rgsa.v18n7-020

Valdman, A. (2000). La langue des faubourgs et des banlieues: De l'argot au Français populaire. *The French Review*, 73(6), 1179–1192.

Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies, 30(6),* ss. 1024–1054.Vinsonneau, G. (1997). *Culture et comportement*. Paris: Armand Colin.

Vitali, I. (2009). *Intrangers (II): Littérature beur, de l'écriture à la traduction*. Paris: L'Harmattan.

Vitali, I. (2009). De la littérature beure à la littérature urbaine: Le regard des "Intrangers." *Nouvelles Études Francophones*, 24(1), 172–183.

Vitali, I. (2012). *Intrangers: Tome 1, Post-migration et nouvelles Frontières de la littérature beur*. Paris: L'Harmattan.

Wenden, C. W. de. (2023). Colonisation et migrations. *Après-Demain*, (67), 32–35. https://doi.org/10.3917/apdem.067.0032

Wis, H. (1997). *The vocabulary of modern French: Origins, structure, and function*. Paris: Routledge.

Xavier, S. (2010). Mehdi Charef and the politics of French immigration. *The French Review, 84*(2), 328–341.

Yalçın, C. (2004). *Göç Sosyolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yiğittürk Ekiyor, E. (2021). Afganistan'dan Göç ve "Uçurtma Avcısı": Göç Kültürü ve Çatışma Modeli Bağlamında Bir Okuma. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25(1), 15-32. *Türkiye Toplumsal Araştırmalar Dergisi, 25*(1), 15-32.

Young, I. M. (2000). *Inclusion and democracy*. Oxford University Press.

Zherlitsina, N. A. (2024). AFrican immigrants in France in the context of the growing politicization of the migration problem. *Журнал Фронтирных Исследований (Journal of Frontier Studies)*, 9(2), 45–60. https://doi.org/10.46539/jfs.v9i2.576

Zima, P. (2000). Manuel de sociocritique. L'Harmattan.